

сфері екології для всіх рівнів обов'язкової та додаткової освіти, в тому числі з питань сталого розвитку країни; включення питань формування екологічної свідомості, екологічної культури у державні цілові, регіональні та місцеві програми розвитку територій; державна підтримка діяльності закладів системи освіти, які здійснюють екологічну освіту; розробка стандартів освіти, орієнтованих на роз'яснення питань сталого розвитку України; розвиток системи підготовки у сфері екології керівних кадрів різних сфер виробництва, економіки та управління, а також підвищення кваліфікації працівників природоохоронних служб, правоохоронних і судових органів, підвищення інформованості з питань законодавства в галузі охорони навколишнього природного середовища, раціонального природокористування, сталого розвитку України, а також навчання їх методам управління з врахуванням екологічного фактора; підтримка та публікація матеріалів з екологічних питань у засобах масової інформації.

Вищезазначені положення повинні бути враховані також при створенні нормативно-правової бази і умов для здійснення освітньої діяльності в контексті сталого розвитку.

Список використаних джерел

1. Литвин В.М. Плоди державного засіву // Голос України. 24 жовтня 2008 року. – С. 3.
2. В. Мамутов. Законодавче забезпечення екологічної політики // Щорічник українського права. – № 1. – 2009. – С. 184-191.
3. Советский энциклопедический словарь / гл. ред. А.М. Прохоров. – 3 изд. – М.: Сов. энцикл., 1984. – С. 797.
4. Социология в СРСР / ред. –сост. Г.В. Осипов. – М.: Мысль, 1966. – Т. 2. – 512 с.

ЕКОЛОГІЧНИЙ КОНТРОЛЬ В РЕАЛІЗАЦІЇ ЕКОЛОГІЧНОЇ ФУНКЦІЇ ДЕРЖАВИ

Костицький В.В.

(доктор юридичних наук, професор, дійсний член (академік) Національної академії правових наук України, професор Київського національного університету імені Тараса Шевченка)

Анотація. Автор розглядає сучасні проблеми розвитку суспільства та їх вплив на екологічне право, питання наукового обґрунтування та становлення екологічної функції держави, місце контрольної діяльності органів державної влади у реалізації екологічної функції держави, проблеми розробки проекту Екологічного кодексу України.

Ключові слова: екологічне право, екологічне законодавство, екологічна функція держави, екологічна держава, Екологічний кодекс України.

Аннотация. Автор рассматривает проблемы развития современного общества и их влияние на экологическое право, содержание экологической функции государства, место экологического контроля в деятельности органов государственной власти по обеспечению охраны окружающей природной среды, проблемы разработки проекта Экологического кодекса Украины.

Ключевые слова. экологическое право, экологическая функция государства, экологический контроль, кодификация экологического законодательства, Экологический кодекс Украины.

Annotation. The author consider the contemporary issues of the development of the society and their impact on environmental legislation codification, environmental function of a contemporary state involves such forms of governmental activities as legislation, management and control in the field of conservation, economic and legal framework for environmental protection, legal liability and ecological education. Environmental function of a contemporary

state involves such forms of governmental activities as legislation, management and control in the field of conservation, economic and legal framework for environmental protection, legal liability and ecological education. In the post-Soviet transition period, the science of environmental law in Ukraine evolved around these potentialities of the government.

Keywords: *environmental law, environmental legislation, environmental state, environmental function of a contemporary state, state environmental control, Ecological Code of Ukraine.*

Довкілля (навколишнє природне середовище) – це необхідний і доступний для буття людства простір, що піддається впливу суспільства, яке у ньому живе. Суспільство пов'язане з природою своїм походженням, існуванням і майбутнім. Навколишнє природне середовище – це динамічно відкрита система[3]. Залучення нових природних умов у сферу матеріального виробництва означає, що компоненти довкілля стають соціалізованими елементами суспільного буття або як засоби виробництва, або як різноманітні предмети суспільного чи особистого споживання. У зв'язку з цим проблема охорони довкілля як життєвого простору людини охоплює і охорону природи, і раціональне використання природних ресурсів, і забезпечення екологічної безпеки здоров'я та життя людини.

Тому вивчення проблем охорони довкілля і раціонального природокористування повинно здійснюватись у напрямі пошуків механізму узгодження дії соціальних і природних законів. Підтримання оптимальної взаємодії законів двох сфер має базуватись на врахуванні в соціальних законах вимог законів природи і опрацюванні заходів для врегулювання співвідношення природних екосистем і суспільства.

Врахування сучасних особливостей взаємодії суспільства і природи вимагає розглядати політику та діяльність держави у сфері охорони довкілля як практичне управління (функціональний підхід) та систему програмних установок, принципів і норм регулювання життя суспільства і суспільних відносин. Екологічна політика, таким чином, стає сукупністю засобів впливу держави та інших політичних інститутів на систему “суспільство – природа” з метою своєчасного вирішення протиріч, що виникають у ній, забезпечення сприятливого для життя людини і суспільства навколишнього природного середовища та екологічної безпеки для нинішнього і майбутніх поколінь, сферою реалізації екологічної функції держави.

Виникнення екологічної функції держави пов'язане з поглибленням протиріч між суспільством і природою та необхідністю розширення державно-правового втручання у сферу відносин з охорони довкілля[4]. Особливістю екологічної функції держави є те, що за своїм змістом вона належить до сфери екологічних відносин, а за формою – до системи правого регулювання суспільних відносин.

Мета екологічної функції права полягає в забезпеченні якості навколишнього природного середовища в умовах господарського розвитку суспільства засобами правового регулювання. Така мета досягається шляхом розробки, прийняття і застосування норм права, що відображають вимоги екологічних закономірностей у взаємодії суспільства і природи, які закріплюють науково обґрунтовані нормативи господарського впливу на довкілля[5].

Екологічну функцію держави, таким чином, можна розглядати як внутрішню і в той же час – як зовнішню. Це абсолютно виправдано як з огляду на посилення процесів універсалізації, глобалізації екологічних проблем (іноді вчені навіть наголошують на тому, що межу, яка відділяла планету від екологічної катастрофи, людство вже перейшло, а відтак необхідні добре скоординовані зусилля всіх без винятку держав), так і наближенням ціннісних установок, якими керуються сучасні держави, процесами глобалізації, які охопили також соціально-політичні та правові сфери суспільного життя (зближення і гармонізація законодавства, становлення демократичних правових соціальних держав, визнання неодмінними атрибутами таких держав принципів верховенства права, пріоритету прав людини, засад демократичного розвитку тощо).

Вперше екологічну функцію держави обґрунтували О.С.Колбасов[1], Ю.С.Шемшученко[6]. Нині це є тим більше актуальним з огляду на глобалізацію екологічних проблем, протистояти яким спроможні високоорганізовані та добре скоординовані державно організовані суспільства, що відстоюють спільні цивілізаційні цінності та рухаються одним шляхом розвитку. Постановка питання про наявність окремої функції держави передбачає виявлення відповідних критеріїв[2], зокрема, таких як: 1) наявність окремої сфери суспільних відносин, які потребують спеціалізованого правового регулювання; 2) сформований суспільний запит на здійснення державою відповідної функції; 3) розвинута система відповідної права, наявність законодавства, яке забезпечує реалізації такої функції держави; 4) інституційне забезпечення реалізації екологічної функції держави системою органів державної влади і місцевого самоврядування. Видається, що наявність таких критеріїв в Україні сьогодні не викликає жодних сумнівів. Можемо визначити екологічну функцію держави як систему соціальних, правових, економічних, організаційних та інституційних складових, які спрямовані на виконання державою її обов'язку перед суспільством і людиною - забезпечення сприятливого для життя довкілля.

Реалізація екологічної функції сучасної держави включає такі форми її діяльності, як законотворча діяльність, управління і контроль в галузі охорони довкілля, економіко-правовий механізм охорони навколишнього природного середовища, юридична відповідальність та екологічна освіта і виховання. Наука екологічного права в Україні у пострадянський перехідний період розвивалася навколо цих можливостей держави. Держава через систему міністерств виробляла зброю, машини і механізми, автомобілі і комп'ютери, одяг і взуття, продукти харчування а предмети побуту, надавала усі види послуг, здійснювала розподіл і торгівлю продукцією і товарами, а також забирала кошти за ці товари і послуги.

Тому очікувати ефективного управління охороною навколишнього природного середовища було марною справою, оскільки таке управління характеризувалося поєднанням функцій використання природних ресурсів та господарської діяльності та контролю в рамках одного міністерства. Причому, у радянський період ми були свідками гіперболізації можливостей державного управління, недооцінки та свідомого гальмування партійно-бюрократичним апаратом громадського екологічного контролю, оскільки держава відверто боялася народного гніву за здійснювану нею політику бездумного винищення природних ресурсів.

Законотворча діяльність обмежувалася політико-ідеологічним контролем комуністичної партії, здійснювалася здебільшого у формі спільних документів центральних органів комуністичної партії, уряду та парламенту, самостійні нормативні правові акти яких готувалися під контролем партійних функціонерів. Закони про охорону природи були тільки у шести республіках Радянського Союзу, у тому числі і в Україні, галузеві закони були спрямовані здебільшого на врегулювання проблем використання природних ресурсів, а питання їх охорони і збереження залишалися га другому плані. Ухвалення кожного нормативного акту екологічного характеру здійснювалося після тривалої облоги вчених і відомих громадських діячів, які змушені були послуговатися езопівською мовою, щоб не дати підстав бути звинуваченими в антирадянській пропаганді.

Інституту юридичної відповідальності не працював. Застосування санкцій за порушення екологічного законодавства, питання невідворотності юридичної відповідальності, у тому числі і осіб, винних у цинічній експлуатації природних багатств та жахливих екологічних катастрофах, рівності усіх перед законом теж перебували під контролем комуністичної партії, провідні функціонери та місцеві лідери якої уникали відповідальності за допущені порушення. Як приклад, можна згадати не тільки Чорнобильську аварію, але й катастрофу на Стебницькому калійному заводі, що у Львівській області, яка привела до страшного забруднення вод та прибережних територій

у басейні ріки Дністер, високі рівні розораності сільськогосподарських земель в Україні (більше 70 %), що супроводжувалося знищення гумусу та появою загрози опустинення територій.

В умовах тотального панування державної власності та державного регулювання суспільного життя можливість застосування економічних важелів наштовхувалася на жорсткий опір. Тим більше, що можливі екологічні платежі (про екологічні податки ставити було ризиковано) все одно йшли в кишеню тієї ж держави. Прорив було здійснено у 1982 році, коли під тиском вчених і громадськості вдалося запровадити збирання плати за використання питної води для потреб промисловості. Але можливості створення системи економіко-правового регулювання охорони довкілля відкладалися роками.

Що стосується екологічного виховання та освіти, то тут цілковито панували партійно-бюрократичні ідеологеми, які були спрямовані на оправдання таких бездумних проєктів, як повернення стоку сибірських рік у протилежний бік від Північного Льодовитого океану – на південь, будівництво атомних електростанцій на застарілих технологіях, затоплення величезних територій родючих чорноземів в Україні для спорудження водосховищ, які сьогодні починають покриватися зеленими водоростями і перетворюються у бомби сповільненої дії та загрозу можливих екологічних катастроф у майбутньому. У № цій сфері панував відмий принцип радянського селекціонера і ботаніка Івана Мічуріна: «Ми не можемо чекати милостей (подарунків) від природи. Взяти їх у неї наше завдання».

Відновлення незалежності Української держави у 1991 році відкрило можливість для попередження екологічної катастрофи, яка насувалася на нашу територію. За короткий період було прийнято модельний Закон «Про охорону навколишнього середовища в Україні», в якому за участю автора було реалізовано еколого-правову доктрину збереження довкілля для нинішнього та майбутніх поколінь з врахуванням досягнень науки та законотворчої практики передових країн світу, а о середині 90-х років були прийняті Водний, Земельний, Лісовий кодекси, Кодекс законів про надра, основні природоресурсні закони про охорону атмосферного повітря, тваринного і рослинного світу, екологічний моніторинг, екологічну експертизу та інші.

Маючи досвід неефективного екологічного контролю держави в галузі охорони навколишнього середовища вчені і політична еліта спрямували зусилля на формування економічного механізму природокористування та охорони природи. У 1991 році в Україні було реалізовано міжнародно-правовий принцип охорони довкілля «забруднювач платить», запроваджено розробленою за участю автора (тоді щойно призначеного заступника Міністра охорони навколишнього природного середовища України) Постановою Кабінету Міністрів України від 17 січня 1992 року екологічний податок за забруднення атмосферного повітря та водних ресурсів, а надалі – екологічні податки за використання природних ресурсів.

Разом з тим, сподівання вчених та державних діячів на економічні важелі охорони довкілля виявилися передчасними. З одного боку інерція нігілістичного мислення керівників підприємств та небажання платити за використання природних ресурсів та збереження довкілля, а з другого боку – поширення корупції, економічні кризові явища не дозволили використати на повну потужність ринкові механізми у справі охорони довкілля. Законодавство, яке встановлювало економічні важелі у цій сфері, не працювало, кошти, що надходили в результаті запровадження екологічних податків, масового використовувалися на інші потреби, а не на охорону довкілля.

За останні роки в Україні було здійснено ревізію екологічного законодавства, яке було створено у період романтичних сподівань екологів, вилучено із законодавчих актів ряд важливих положень (наприклад, щодо екологічної експертизи чи стратегічної екологічної оцінки програм і проєктів, які були замінені на екологічну складову містобудівельної експертизи проєктно-кошторисної документації, щодо економічного стимулювання природоохоронної діяльності, що справляння екологічних податків за

погіршення якості природних ресурсів, щодо використання атмосферного повітря, зокрема, азоту, для виробництва промислової продукції та інш.)

Розроблений під керівництвом автора у 1992 році проект Закону України «Про екологічну освіту і виховання» так і не був прийнятий. Сьогодні еколого-правовий нігілізм в умовах економічних кризових явищ в Україні став способом мислення абсолютної більшості представників бізнесу, екологічні громадські організації втратили більшість своїх лідерів, які перейшли до різних політичних партій та громадських організацій, політикум перестав турбуватися проблемами охорони довкілля у боротьбі за владу та участь у розподілі суспільних багатств.

Інститут юридичної відповідальності, який був сформований за результатами розвитку екологічного законодавства, також не працював в силу як низьких санкцій, так і корупційних механізмів у системі судової влади та правоохоронних органів, корупція дісталася і до природоохоронної прокуратури, і до системи контрольних органів.

Система державного управління та контролю, яка була створена на зорі Української незалежності, задумувалася авторами як механізм регулювання в умовах ринкової економіки. За пропозицією автора (тоді заступника Міністра) Міністр охорони навколишнього природного середовища України Ю. Щербак поставив перед Президентом України Леонідом Кравчуком питання про оптимізацію контролю у цій сфері. У результаті Президент Леонід Кравчук надав Уряду доручення, за яким було запроваджено обов'язкову екологічну оцінку (експертизу) нормативних правових актів Міністерством охорони навколишнього природного середовища України, розпочато концентрацію управління і контролю в галузі охорони довкілля в рамках названого Міністерства, а також здійснено кроки, спрямовані на припинення пострадянської практики поєднання в рамках існуючих міністерств функцій управління використанням природних ресурсів та контролю за експлуатацією природних ресурсів.

Уже в останньому десятиріччі система управління і контролю в галузі охорони довкілля в Україні була цілком зруйнована, назва та функції Міністерства охорони навколишнього природного середовища України кілька разів змінювалися, територіальні підрозділи були ліквідовані, а створення нових роками затягувалося. Сформована Державна екологічна інспекція України, не завершивши організацію роботи своїх обласних підрозділів, була ліквідована.

У цій ситуації сподівання були логічного і обґрунтовано спрямовані на відновлення системи державного екологічного контролю.

У 2016-2017 роках вдалося вирішити питання про відновлення роботи Державної екологічної інспекції України.

За 2017 рік в Україні було прийнято більше тридцяти нормативних правових актів у сфері охорони довкілля. Серед них проблемам вдосконалення екологічного контролю присвячені п'ять. Перш за все, необхідно назвати розпорядження Кабінету Міністрів України від 31 травня 2017 року № 616-р, яким схвалено «Концепцію реформування системи державного екологічного нагляду (контролю) у сфері охорони навколишнього природного середовища». Зазначимо, що розробка проекту цієї Концепції здійснювалася під керівництвом радника Міністра екології і природних ресурсів України І. Яковлева, який надалі був призначений Головою відновленої Державної екологічної інспекції України. Окрім участі в доопрацюванні проекту Концепції автором було організовано міжнародний круглий стіл в Київському національному університеті імені Тараса Шевченка, де проект Концепції був представлений для загального обговорення.

Концепцією розроблена з урахуванням виконання зобов'язань, передбачених Угодою про асоціацію між Україною та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами членами.

За цією Концепцією Уряд повернувся до ідеї, яка була впроваджена на початку 90-х років минулого століття за дорученням Президента України Леоніда Кравчука, про що у нашому документі уже загадувалося на початку. Сьогодні дуже важливо вирішити

питання про ліквідацію дублювання функцій з нагляду (контролю) центральних органів виконавчої влади, оскільки повноваження щодо нагляду (контролю) у сфері охорони довкілля зараз здійснюють такі центральні органи виконавчої влади, як Державна екологічна інспекція України, Державна служба геології та надр України, Державне агентство лісових ресурсів України, Державна служба України з питань геодезії, картографії та кадастру, Державне агентство рибного господарства України, Державна служба України з питань безпечності харчових продуктів та захисту споживачів, Державна служба України з безпеки на транспорті.

Тому Концепцією, зокрема, передбачається утворення Державної природоохоронної служби (далі - Служба) та ліквідацію Державної екологічної інспекції з тим, щоб у три етапи внести зміни до законодавства щодо удосконалення системи здійснення нагляду (контролю), організації проведення моніторингу стану навколишнього природного середовища, забезпечення функціонування загальнодержавної екологічної автоматизованої інформаційно-аналітичної системи, доступу до екологічної інформації; забезпечити адаптацію законодавства у сфері природоохоронного моніторингу та нагляду (контролю) до європейських норм; сформувати матеріально-технічну та лабораторну базу проведення моніторингу стану навколишнього природного середовища та здійснення нагляду (контролю) Службою. А надалі відповідно до Концепції передбачається створити та запровадити оновлену систему державного моніторингу стану навколишнього природного середовища; розробити та впровадити нові екологічні стандарти та норми; запровадити фінансові гарантії відповідальності за порушення екологічного законодавства.

Ми очікуємо, що реалізація Концепції дозволить перейти від системи тотального планового нагляду (контролю) до системи моніторингу, попередження порушень природоохоронного законодавства і здійснення контролю на основі ризик-орієнтовних показників відповідно до вимог цієї Концепції, а також забезпечити поетапне приведення законодавства України у відповідність із законодавством ЄС здійснюється шляхом:

створення та закріплення на законодавчому рівні системи оцінки якості атмосферного повітря (створення інфраструктури для проведення оцінки якості атмосферного повітря, моніторинг якості повітря, що відповідає вимогам Директиви 2008/50/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 21 травня 2008 р. про якість атмосферного повітря та чистіше повітря для Європи, зокрема кількість пунктів заміру, розширення переліку показників моніторингу тощо);

запровадження автоматизованої системи моніторингу якості атмосферного повітря для зон і агломерацій, де рівень забруднення перевищує граничну/цільову величину, відповідно до Директиви 2008/50/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 21 травня 2008 р. про якість атмосферного повітря та чистіше повітря для Європи;

реформування системи нагляду (контролю) з метою зменшення кількості перевірок та підвищення їх ефективності, реалізації принципу “забруднювач платить”, а також створення дієвої системи притягнення до відповідальності за заподіяну шкоду навколишньому природному середовищу та відшкодування збитків.

Одне із надзвичайно важливих завдань цієї Концепції - утворення єдиного інтегрованого державного органу природоохоронного моніторингу і нагляду (контролю) та передача йому всіх контрольних функцій, визначення його повноважень відповідно до вимог Директиви № 2010/75/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 24 листопада 2010 р. про промислові викиди (інтегроване запобігання та контроль промислового забруднення).

У порядку реалізації положень Концепції в останні місяці в Україні були ухвалені положення про територіальні органи діючої ще зараз Державної екологічної інспекції України – екологічні інспекції в Автономній Республіці Крим, областях, містах Києві і Севастополі (затверджене наказом Міністра екології та природних ресурсів України від 11 серпня 2017 року №312, зареєстроване Міністерством юстиції України 4 вересня 2017

року за №1080/30948), а також положення про морські екологічні інспекції (Державна Азовська морська екологічна інспекція та Державна екологічна інспекція Північно-Західного регіону Чорного моря) яке затверджене наказом Міністра екології та природних ресурсів України від 11 серпня 2017 року №312, зареєстроване Міністерством юстиції України 4 вересня 2017 року за №1081/30948.

Ухвалення Концепції Урядом - це результат тривалої підготовчої роботи, в ході якої були також опрацьовані проекти нормативних правових актів, у тому числі законів. Тут назвемо Закон України «Про оцінку впливу на довкілля» від 23 травня 2017 року №2059-УІІ (Відомості Верховної Ради України, 2017, №29, ст. 315), яким встановлено правові та організаційні засади оцінки впливу на довкілля, спрямованої на запобігання шкоді довкіллю, забезпечення екологічної безпеки, охорони довкілля, раціонального використання і відтворення природних ресурсів, у процесі прийняття рішень про провадження господарської діяльності, яка може мати значний вплив на довкілля, з урахуванням державних, громадських та приватних інтересів. Цей закон відновлює втрачену у результаті внесених до законодавства змін можливість проведення екологічної експертної оцінки впливу на довкілля планованої діяльності. Статтею 3 цього Закону заборонено провадження господарської діяльності, експлуатація об'єктів, інші втручання в природне середовище і ландшафти, у тому числі видобування корисних копалин, використання техногенних родовищ корисних копалин, якщо не забезпечено в повному обсязі додержання екологічних умов, передбачених у висновку з оцінки впливу на довкілля, рішення про провадження планованої діяльності та проектах будівництва, розширення, перепрофілювання, ліквідації (демонтажу) об'єктів, інших втручань у природне середовище і ландшафти, у тому числі видобування корисних копалин, використання техногенних родовищ корисних копалин, а також змін у цій діяльності або подовження строків її провадження.

Згаданий Закон визначає, що повідомлення про плановану діяльність, яка підлягає оцінці впливу на довкілля, оголошення про початок громадського обговорення звіту з оцінки впливу на довкілля, інформація про висновок з оцінки впливу на довкілля та рішення про провадження планованої діяльності (із зазначенням органу, номера та дати їх прийняття) оприлюднюються шляхом розміщення на офіційному веб-сайті в мережі Інтернет уповноваженого територіального органу державної влади. Законом також визначено необхідні заходи, здійснення яких передбачає врахуванням можливого трансграничного впливу планованої діяльності.

Варто згадати ще інші нормативні правові акти у сфері реалізації екологічної функції держави шляхом здійснення екологічного контролю. Це Загальні положень безпеки при поводженні з радіоактивними відходами до їх захоронення, затверджені наказом Державної інспекції ядерного регулювання України від 1 серпня 2017 року (зареєстровані Міністерством юстиції України 22 серпня 2017 року за №1045/30913), Наказ Міністерства екології та природних ресурсів України від 01.08.2017 № 664/294 Про затвердження Інструкції про порядок обміну інформацією між Державною службою України з надзвичайних ситуацій та Державним агентством водних ресурсів України щодо запобігання виникненню та реагування на надзвичайні ситуації техногенного і природного характеру, пов'язані з водним фактором; Наказ Міністерства екології та природних ресурсів України від 24.07.2017 № 276 Про затвердження Положення про консервацію та розконсервацію меліоративних систем та окремих об'єктів інженерної інфраструктури; Наказ Міністерства екології та природних ресурсів України від 09.08.2017 № 304 Про затвердження форми дозволу на проведення робіт на землях водного фонду; наказ Міністерства екології та природних ресурсів України від 09.08.2017 № 303, яким затверджена Уніфікована форма акта, складеного за результатом проведення планового (позапланового) заходу державного нагляду (контролю) щодо додержання суб'єктом господарювання вимог законодавства у сфері охорони природного

навколишнього середовища, раціонального використання, відтворення і охорони природних ресурсів та інші.

На нашу думку, результати аналізу законотворчої та нормо-проектувальної роботи в Україні, практичні кроки щодо реалізації положень цих актів, але, у першу чергу, ухвалення «Концепції реформування системи державного екологічного нагляду (контролю) у сфері охорони навколишнього природного середовища», а також Закону України «Про оцінку впливу на довкілля» демонструє спроби України відновити систему державного управління і контролю у галузі охорони довкілля з врахуванням європейського і світового досвіду.

Видається, що завдяки такому підходу активізується виконання державою її екологічної функції, яка впливає із її конституційного обов'язку забезпечити людині право на сприятливе для життя і здоров'я довкілля.

Список використаних джерел

1. Колбасов О.С. Экология: политика – право. – М.: “Наука”, 1976. – 350с.
2. Костицький В. В. Захист суспільної моралі як функція сучасної держави: [монографія] / Василь Костицький. – Київ ; Дрогобич : Коло, 2013. – 172 с.
3. Костицький В. В. Екологія перехідного періоду: право, держава, економіка (економіко-правовий механізм охорони навколишнього природного середовища в Україні) / В. В. Костицький ; Інститут законодавчих передбачень і правової експертизи. – К. : УСП МСБ “Eusmeu”, 2003. – 772 с.
4. Костицький В. В. Екологічне право України : [підручник] 1 кн. / Василь Костицький, – Дрогобич: Коло, 2012. – 360 с.
5. Петров В.В. Концепция взаимодействия общества и природы – научная основа экологического права / Методологические проблемы правоведения / Под ред. М.Н.Марченко. – М.: Изд-во МГУ, 1994. – С.138.
6. Шемшученко Ю.С. Организационно-правовые вопросы охраны окружающей среды в СССР. – К.: Наук. думка. – 1976. – 276 с.

УДК 340.137:347.249

ІМПЛЕМЕНТАЦІЯ ПОЛОЖЕНЬ ДИРЕКТИВИ ЄС 94/22/ЄС У СИСТЕМУ НАДРОВОГО ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ

Кобецька Н.Р.

(доктор юридичних наук, професор, завідувач кафедри трудового, екологічного та аграрного права ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»)

Анотація. У статті представлений аналіз заходів, спрямованих на імплементацію Директиви ЄС 94/22/ЄС від 30.05.1994 р. «Про умови надання та використання дозволів на пошук, розвідування та видобуток вуглеводнів». Дослідження проведене на предмет розуміння змісту самої Директиви ЄС 94/22/ЄС, видів і характеру заходів щодо імплементації її положень, практики реалізації запланованих заходів з точки зору строків, змісту та подальшого впливу на систему надрового законодавства України.

Ключові слова: Директива ЄС 94/22/ЄС; імплементація; право користування надрами; набуття права на видобування вуглеводнів.

В статті представлений аналіз заходів, спрямованих на імплементацію Директиви ЄС 94/22/ЄС від 30.05.1994 г. «Об условиях предоставления и использования разрешений на поиск, разведку и добычу углеводородов». Исследование проведено на предмет понимания содержания самой Директивы ЕС 94/22/ЕС, видов и характера мероприятий по имплементации ее положений, практики реализации запланированных